

Početna Stranica > ... > [Novac/novčana Potraživanja](#) > [Osiguravanje Imovine Tijekom Sudskog Postupka U Zemljama EU-a](#) > [Bulgaria](#)

Osiguravanje imovine tijekom sudskog postupka u zemljama EU-a

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Bugarska

1 Koje vrste mjera postoje?

Suđenje obično obilježavaju kraća ili dulja trajanja. Dulje trajanje, koje proizlazi iz njegovih različitih faza i različitih stupnjeva, može ponekad dovesti do nedjelotvornosti pravne zaštite koja se traži zbog kašnjenja u izricanju presude ili njezinu stupanju na snagu. Imajući to na umu, zakonodavac je predvidio niz mjera usmjerenih na osiguranje djelotvornosti tražene sudske zaštite kojima se tuženiku ograničava ostvarivanje određenih imovinskih prava.

Pitanja povezana s osiguranjem tražbine uređena su odredbama članaka od 389. do 404. Zakona o parničnom postupku (ZPP).

U skladu s člankom 391. ZPP-a osiguranje tražbine dopušteno je u slučajevima u kojima bi bez takvih privremenih mjera tužitelju bilo nemoguće ili prilično teško ostvariti prava koja proizlaze iz presude te kad je: (a) tražbina potkrijepljena čvrstom dokaznom dokumentacijom, ili (b) sud određuje iznos jamstva u skladu s člancima 180. i 181. Zakona o obvezama i ugovorima (ZOU). Na temelju diskrecijske odluke suda jamstvo se može zatražiti čak i kad postoji čvrsta dokazna dokumentacija.

Temeljni je preduvjet i obvezan uvjet za odobravanje privremenih mjera rizik da tužitelj neće moći ostvariti svoja prava koja proizlaze iz presude koja može biti izrečena u odnosu na potencijalno potkrijepljen zahtjev.

Da bi mogao odobriti osiguranje tražbine, sud procjenjuje postoje li sljedeći preduvjeti: potreba za osiguranjem tražbine, vjerojatno opravdanje tražbine i privremene mjere, kako ju je naveo tužitelj, koja je odgovarajuća i primjerena u smislu potreba određenog predmeta i pravne zaštite koja se izričito traži.

U skladu s člankom 397. stavkom 1. ZPP-a pravom se predviđaju sljedeće privremene mjere:

1. zapljena nekretnina
2. ovrha na pokretninama i potraživanjima, uključujući ovrhu na vlasničkom udjelu u poduzeću
3. ostale odgovarajuće mjere koje odredi sud, uključujući zapljenu motornog vozila i zastoj ovrhe.

Sud može odobriti i veći broj mjera osiguranja do iznosa tražbine (jer ne postoji potreba za osiguranjem koje prelazi taj iznos).

2 Pod kojim se uvjetima takve mjere mogu naložiti?

2.1 Postupak

U skladu s odredbama članka 34. ZPP-a osiguranje tražbine dopušteno je:

1. u skladu s člankom 389. ZPP-a – za sve vrste tražbina – u bilo kojoj fazi sudskog postupka, a prije

zaključenja ispitivanja žalbe u žalbenom postupku

2. u skladu s člankom 390. ZPP-a sve se tražbine mogu osigurati čak i prije pokretanja postupka (osiguranje buduće tražbine).

Zahtjev za privremene mjere u pogledu predmeta u tijeku:

Tužitelj dostavlja zahtjev sudu koji je nadležan za rješavanje tog pravnog spora. Da bi se odobrilo osiguranje tražbine, moraju postojati preduvjeti utvrđeni u članku 391. ZPP-a: vjerojatno opravdanje tražbine, potreba za osiguranjem tražbine tj. rizik da se odluka suda kojom se potvrđuje tražbina (ako je takva odluka izdana) neće moći izvršiti jer je tuženik prodao svoju imovinu koja se može zaplijeniti te primjerenost navedene mjere. U skladu s člankom 391. stavcima 2. i 3. ZPP-a, u slučaju da ne postoje dostatni dokazi za dokazivanje vjerojatnog opravdanja tražbine sud može prema svojoj diskrecijskoj odluci isto tako zatražiti plaćanje novčanog jamstva u iznosu koji odredi.

Osiguranje tražbine dopušteno je i kad je predmet obustavljen.

Zahtjev za osiguranje buduće tražbine:

Zahtjev se dostavlja na adresu prebivališta tužitelja ili adresu na kojoj se nalazi imovina koja će poslužiti za osiguranje tražbine. Zahtjev za dopuštanje privremene mjere za „zastoj ovrhe” mora se dostaviti sudu nadležnom u mjestu u kojem se provodi ovrha.

Ako se odobri privremena mjera u odnosu na buduću tražbinu, sud određuje rok za prijavu tražbine koji ne može biti dulji od jednog mjeseca. Materijalni preduvjeti za odobravanje takvih privremenih mjera jednaki su onima koji se odnose na odobravanje privremenih mjera u pogledu predmeta u tijeku.

U zahtjevu treba navesti zatraženu privremenu mjeru i vrijednost tražbine. On se mora dostaviti nadležnom regionalnom sudu ili nadležnom okružnom sudu ovisno o sudskoj nadležnosti u skladu s člankom 104. ZPP-a.

Zahtjev može dostaviti osoba na koju se zahtjev odnosi ili njezin službeni zastupnik (odvjetnik). Preslika zahtjeva nije potrebna jer se on ne dostavlja protivnoj stranci s obzirom na to da je postupak za privremenu pravnu zaštitu *ex parte* postupak, koji se vodi bez sudjelovanja druge stranke (na čiju će imovinu utjecati odobrena mjera).

Privremene mjere koje sud odobri mogu biti sljedeće:

- zapljena nekretnina koju provodi registarski ured
- ovrha na pokretninama i potraživanjima dužnika koju provodi državni ili privatni izvršitelj, među ostalim preko obavijesti koje šalje trećim stranama kao što su banke i druge kreditne institucije
- privremene mjere u pogledu automobila koje provodi nadležna služba prometne policije
- privremene mjere „zastoja ovrhe” – presliku sudskog rješenja o danom odobrenju treba dostaviti nadležnom izvršitelju koji je pokrenuo ovršni postupak
- ostale mjere predviđene zakonom koje provodi nadležni državni ili privatni izvršitelj kojeg osoba odabere.

Međutim, Zakonom o nesolventnosti banaka (*Zakon za bankovata nesastoyatelnost*, ZBN), kao posebnim zakonom, izričito je predviđeno osiguranje tražbina radi obnavljanja nesolventne mase banke. U skladu s člankom 53. stavkom 2. Zakona o nesolventnosti banaka osiguranje tražbine odobrava se ako je zahtjev potkrijepljen dovoljnim dokazima za pretpostavku da je tražbina opravdana. Ako je tražbina vjerojatno neopravdana, općim je pravom dopušteno odobravanje mjera osiguranja ako se pruži jamstvo, dok u skladu s posebnim zakonom vjerojatno opravdanje čini uvjet *sine qua non* za odobrenje osiguranja tražbine. Stoga se osiguranje tražbine odobrava ako izneseni argumenti i dokazi opravdavaju zaključak da je tražbina vjerojatno opravdana. To je razumljivo s obzirom na to da je, u skladu s člankom 403. ZPP-a, stranka koja zahtijeva mjeru osiguranja odgovorna za štetu koja se protivnoj stranci nanese mjerama osiguranja. Zakonodavac potvrđuje da obveze naknade takve štete ne bi trebale nastati u odnosu na imovinu nesolventne banke (jer bi se time oštetila nesolventna masa i nanijela šteta vjerovnicima) te stoga utvrđuje zahtjev da se traženo osiguranje tražbine odobri samo ako su izneseni dovoljni dokazi vjerojatnog opravdanja tražbine.

U skladu s člankom 629.a stavkom 1. točkom 2. Zakona o trgovini (*Targovski zakon*) mjere navedene u članku 630. stavku 1. točki 4. Zakona o trgovini mogu se odobriti kao prethodne mjere osiguranja u postupku u slučaju nesolventnosti ako je to potrebno da bi se očuvala imovina dužnika. Te mjere uključuju određivanje

ovrhe, imenovanje privremenog upravitelja u slučaju nesolventnosti, određivanje zastoja ovršnog postupka koji je u tijeku, pečačenje prostorija, opreme itd. Predmetnim pravilom pretpostavlja se da bi zahtjev u skladu s člankom 625. Zakona o trgovini trebao biti dopušten, da bi trebao biti potkrijepljen pisanim dokazima kojima se utvrđuje vjerojatno postojanje činjenica na kojima se temelji tražbina i, ako to nije potkrijepljeno takvim dokazima, da bi podnositelj zahtjeva trebao pružiti jamstvo u iznosu koji utvrdi sud kako bi se dužniku nadoknadila prouzročena šteta u slučaju da se ne utvrdi da je dužnik nesolventan odnosno prezadužen (članak 629.a stavak 2. Zakona o trgovini) te da bi trebao postojati interes za osiguranje (ako dužnik potroši, uništi i/ili sakrije svoju imovinu te time ugrozi interese vjerovnika i, ako se tražene mjere ne odrede, vjerovnici mogu pretrpjeti štetu jer se ne bi mogli namiriti pri monetizaciji imovine dužnika). Zakonom je propisano i da mjera osiguranja koja se traži treba biti primjerena i relevantna u pogledu potrebe za osiguranjem tražbine.

Iz pravila navedenog u članku 629.a stavku 1. Zakona o trgovini može se zaključiti da se prethodno osiguranje u postupku za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti odobrava samo ako postoji stvarni rizik da će dužnik prodati svoju imovinu i time nanijeti štetu vjerovnicima. Samo ako je ispunjen taj preduvjet, sud je obavezan razmotriti jesu li ispunjeni ostali preduvjeti predviđeni člankom 629.a stavkom 2. Zakona o trgovini.

2.2 Glavni uvjeti

Materijalni preduvjeti za dopuštanje privremenih mjera (kako je prethodno opisano) utvrđeni su u članku 391. ZPP-a.

Osiguranje tražbine za uzdržavanje dopušteno je čak i ako nisu ispunjeni zahtjevi iz članka 391. ZPP-a, a u tom slučaju sud može poduzeti privremene mjere po službenoj dužnosti.

Može se dopustiti i djelomično osiguranje tražbine, ali samo kad je riječ o onim dijelovima koji su potkrijepljeni dovoljnim dokazima.

3 Predmet i priroda takvih mjera?

3.1 Koja vrsta imovine može podlijevati takvim mjerama?

Općenito sva imovina dužnika može podlijevati privremenim mjerama. Osiguranje novčane tražbine ovrhom na potraživanjima koja ne podliježu ovrsi nije dopušteno.

U skladu s člankom 393. stavkom 1. ZPP-a osiguranje novčane tražbine prema državi, državnim institucijama i zdravstvenim ustanovama u skladu s člankom 5. stavkom 1. Zakona o zdravstvenim ustanovama nije dopušteno.

Sljedeće vrste imovine podliježu privremenim mjerama:

- potraživanja tuženika prema kreditnim institucijama na bankovnim računima otvorenima kod tih institucija
- pokretnine
- nekretnine
- automobili, u pogledu njihove zapljene
- ovršne radnje
- određena imovina dužnika od kojeg se potražuje dug kako je preispitana u drugim slučajevima izričito utvrđenima u zakonu.

3.2 Koji su učinci takvih mjera?

Sva dužnikova raspolaganja predmetom mjere osiguranja nevažeća su u odnosu na osobu na čiji su zahtjev uvedene mjere osiguranja. U pogledu nekretnina nevaljanost ima učinak samo kad je riječ o raspolaganjima izvršenim nakon upisa ovrhe u registar, u skladu s člankom 452. ZPP-a. Osim te relativne nevaljanosti, izvršena raspolaganja u potpunosti su izvršiva i proizvode svoje pravne učinke.

Člankom 453. ZPP-a uređuje se pretpostavka neizvršivosti, u odnosu na vjerovnika i povezane vjerovnike, prava stečenih nakon što se ovrha unese u registar te se zaprimi obavijest o ovrsi.

U skladu s člankom 401. ZPP-a osigurani vjerovnik može podnijeti tužbu protiv treće odgovorne strane za iznose

ili imovinu koju potonja odbija dobrovoljno predati.

Troškove povezane s postupcima osiguranja tražbine snosi osoba na čiji su zahtjev odobrene privremene mjere, kako je predviđeno člankom 514. ZPP-a, upućivanjem na članak 401. ZPP-a kojim se uređuju privremene mjere.

3.3 Koliko dugo takve mjere vrijede?

Odobrenje osiguranja tražbine daje se na temelju načela da se u odnosu na predmet koji je u tijeku odgovarajuća privremena mjera uvodi prije zaključenja predmeta odgovarajućom presudom koja je stupila na snagu.

Ako se odobri privremena mjera u odnosu na buduću tražbinu, sud određuje rok za prijavu tražbine koji ne može biti dulji od jednog mjeseca. Ako nema dokaza o prijavi tražbine u utvrđenom roku, sud otkazuje privremene mjere po službenoj dužnosti, u skladu s člankom 390. stavkom 3. ZPP-a.

U slučaju prijave tražbine zbog koje su odobrene privremene mjere, kao što je to obično slučaj, privremene mjere ostaju na snazi i imaju pravni učinak do zaključenja predmeta.

Odredbama članka 402. ZPP-a uređuje se postupak ukidanja odobrenih privremenih mjera. Njime se propisuje da zainteresirana strana mora podnijeti zahtjev čiju presliku mora uručiti osobi koja je zatražila odobravanje privremenih mjera. Osoba koja je zatražila odobravanje privremenih mjera može dostaviti prigovor u roku od tri dana. Sud, koji zasjeda na zatvorenoj sjednici, ukida privremene mjere ako više ne postoji razlog zbog kojeg su mjere odobrene ili je tuženik podnio jamstvo, u propisanom roku, polaganjem cjelokupnog iznosa koji je tužitelj zatražio (članak 398. stavak 2. ZPP-a). Rješenje suda o ukidanju privremenih mjera podložno je žalbi podnošenjem privatnog prigovora u roku od jednog tjedna.

Zamjena odobrenih privremenih mjera, kako je predviđeno člankom 398. ZPP-a, može se odobriti u sljedeća dva slučaja:

- u skladu sa stavkom 1. – sud, koji djeluje na zahtjev jedne od stranaka, može, nakon što je obavijestio drugu stranku i uzeo u obzir njezine prigovore koje je dostavila u roku od tri dana nakon što je obaviještena, dopustiti zamjenu jedne vrste privremene mjere drugom
- u skladu sa stavkom 2. – u slučaju osiguranja tražbine čija se vrijednost procjenjuje u novcu, tuženik može u svakom trenutku zamijeniti odobreno osiguranje, bez pristanka druge stranke, novčanim zalogom ili drugim instrumentima osiguranja u skladu s člancima 180. i 181. ZOU-a.

U slučajevima utvrđenima člankom 398. stavkom 1. točkom 2. ZPP-a opoziva se ovrha ili zapljena.

Zakonom se tuženika ne sprječava da podnese zahtjev protiv tužitelja za naknadu štete koja je tuženiku nanesena privremenim mjerama, ako je tražbina koja podliježe odobrenim privremenim mjerama opozvana ili tražbina nije prijavljena u propisanom roku, kao i u slučaju da je predmet zaključen (članak 403. ZPP-a).

4 Je li moguća žalba protiv takve mjere?

U skladu s člankom 396. ZPP-a na sudsko rješenje u pogledu osiguranja tražbine može se podnijeti žalba privatnim prigovorom u roku od jednog tjedna. Za tužitelja to razdoblje od jednog tjedna počinje kada mu se dostavi rješenje, dok za tuženika (osobu protiv koje su odobrene privremene mjere) ono počinje od dana kada je izvršitelj, registarski ured ili sud tuženiku dostavio obavijest o uvedenim privremenim mjerama. Preslika privatnog prigovora mora se dostaviti drugoj stranci, koja treba odgovoriti u roku od jednog tjedna.

Trećim stranama se isto tako priznaje da imaju pravni interes za podnošenje žalbe ako mjera osiguranja utječe na njihovu imovinu. U *ex parte* postupku za privremenu pravnu zaštitu sud ne razmatra je li tuženik nositelj prava u odnosu na koja se zahtijeva ograničenje njegovih ovlasti raspolaganja. Zbog toga ovrha može biti određena za nekretnine koje nisu u vlasništvu dužnika. U tom bi slučaju stvarni vlasnik imao pravo žalbe na rješenje kojim se odobrava ovrha iako je taj vlasnik treća strana u odnosu na postupak.

U slučaju žalbe na rješenje kojim se odbija odobrenje osiguranja tražbine tuženiku se ne dostavlja preslika žalbe podnositelja zahtjeva jer se i u toj fazi radi o *ex parte* postupku.

Ako je žalbeni sud potvrdio rješenje o odobravanju ili odbijanju privremenih mjera, rješenje ne podliježe žalbi u kasacijskom postupku. Ako je žalbeni sud odobrio privremene mjere koje je prvostupanjski sud bio odbio,

rješenje žalbenog suda podložno je žalbi podnošenjem privatnog prigovora pred Vrhovnim kasacijskom sudom ako su ispunjeni preduvjeti u skladu s člankom 280. ZPP-a za dopuštanje takve žalbe.

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku koji je trenutačno na snazi, odobrene privremene mjere i iznos jamstva koji je odredio sud kao uvjet za odobravanje privremenih mjera podliježu pravu na žalbu. Međutim, žalba pred žalbenim sudom ne može dovesti do obustavljanja privremenih mjera prije nego što viši sud izda rješenje o žalbi i odredi ukidanje.

■ Posljednji put ažurirano: 22/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.